

EUROOPA KOHTU OTSUS

7. juuli 1992*

Asutamisvabadus – Õigustatud isik – Topeltkodakondsus

[...]

Kohtuasjas C-369/90,

mille esemeks on Euroopa Kohtule asutamislepingu artikli 177 alusel le Tribunal Superior de Justicia de Cantabria (Cantabria ülemkohus) esitatud eelotsusetaotlus, millega soovitakse saada eelotsust nimetatud kohtus pooleliolevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Mario Vicente Micheletti, ja teised

ja

Delegación del Gobierno en Cantabria (siseministeriumi regionaalne büroo),

EMÜ asutamislepingu artiklite 3 punkt c, 7, 52, 53 ja 56 ning nõukogu 21. mai 1973. aasta direktiivi 73/148/EMÜ liikmesriikide kodanikele seoses asutamise ja teenuste osutamisega seatavate liikumis- ja elamispiirangute kaotamise kohta ühenduse piires (EÜT 1973, L 172, lk 14) tõlgendamiseks, ja vastavate isikute vaba liikumise ja asutamisvabaduse teisese õiguse sätete tõlgendamiseks,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed F.A. Schockweiler, F. Grévisse ja P.J.G. Kapteyn, kohtunikud G.F. Mancini, C.N. Kakouris, J.C. Moitinho de Almeida, G.C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco, M. Zuleeg ja J.L. Murray,

kohtujurist: G. Tesaro,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

kohtusekretär: vanemametnik H.A. Rühl,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Mario Vicente Micheletti, esindajad: Procuradora de los Tribunales María del Carmen Simón-Altuna Moreno ja Miguel Trueba Arguiñarena Cantabria Advokatuurist,
- Hispaania valitsus, esindajad: välisministeeriumi õigusosalase ja asutustevahelise koordineerimise peadirektor Carlos Bastarache Saguees ja kohtuasjade alase riikliku juriidilise osakonna liige, Abogado del Estado Antonio Hierro Hernández-Mora,
- Itaalia valitsus, esindajad: välisministeeriumi juriidiliste asjade osakonna juhataja Luigi Ferrari Bravo, keda abistas avvocato dello Stato Giorgio Ferri,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigusnõunik Étienne Lasnet ja Daniel Calleja juriidilisest talitusest,

kuulanud ära suuliseks menetluseks koostatud ettekande,

võttes arvesse suulisi märkusi, mille esitasid 3. detsembri 1991. aasta istungil põhikohtuasja hageja Hispaania valitsus, keda esindas Gloria Calvo Díaz, ning komisjon

kuulanud 30. jaanuari 1992. aasta istungil ära kohtujuristi arvamuse,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. Oma 1. detsembri 1990. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 14. detsembril 1990, pöördus le Tribunal Superior de Justicia de Cantabria EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtu poole eelotsuse saamiseks EMÜ asutamislepingu artiklite 3 punkt c, 7, 52, 53 ja 56 ja nõukogu 21. mai 1973. aasta direktiivi 73/148/EMÜ liikmesriikide kodanikele seoses asutamise ja teenuste osutamisega seotavate liikumis- ja elamispiirangute kaotamise kohta ühenduse piires (EÜT 1973, L 172, lk 14) tõlgendamiseks.

Vormindatud: Eesti

2. Küsimus tekkis Mario Vicente Micheletti ja Delegación del Gobierno en Cantabria (siseministeriumi piirkondlik amet) vahelises menetluses. Micheletti omab kahekordset kodakondsust – Argentina ja Itaalia oma –, olles viimase saanud kooskõlas 13. juuni 1912. aasta seaduse nr 555 artikliga 1 (Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 30. juuni 1912), mis nagu muudetud 21. aprilli 1983. aasta seaduse nr 123 artikliga 5 (Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 26. aprill 1983), sätestab, et itaallasest ema või isa laps on Itaalia kodanik.

3. Eelotsusetaotlusest selgub, et 13. jaanuaril 1989 tunnistas Hispaania Haridus- ja teadusministeerium ametlikult Micheletti ülikoolikraadi hambaarstiteaduses Hispaania ja Itaalia vahelise kultuurikoostöö lepingu raames. 3. märtsil 1989 pöördus Micheletti Hispaania võimude poole palvega saada ajutine ühenduseelamisluba, esitades sellel eesmärgil kehtiva Itaalia passi, mille oli välja andnud Itaalia konsulaat Rosarios, Argentiinas. 23. märtsil 1989 väljastasid Hispaania võimud palutud tõendi, mille kehtivuseks oli kuus kuud.

4. Enne selle perioodi lõppemist pöördus Micheletti Hispaania võimude poole alalise elamisloa saamiseks ühenduse kodanikuna, et asutada ennast Hispaanias hambaarstina. See taotlus ja sellele järgnev administratiivkaebus jäeti rahuldamata; seetõttu alustas ta siseriiklikus kohtus menetlust Hispaania võimude otsuse tühistamiseks, oma õiguse tunnistamiseks saada ühenduse kodanikuelamisluba, mis võimaldaks tal praktiseerida hambaarstina, ja elamisload väljastamiseks oma pereliikmetele.

5. Hispaania võimude otsus põhines Hispaania Tsiviilkoodeksi artiklil 9, mille kohaselt kahekordse kodakondsuse korral, kui kumbki ei ole Hispaania kodakondsus, antakse eelistus kodakondsusele, mis vastab kõnealuse isiku tavalisele elukohale enne Hispaaniasse saabumist, milleks oli põhikohtuasja hageja puhul Argentiina kodakondsus.

6. Siseriiklik kohus, olles seisukohal, et vaidluse lahendus nõuab ühenduse õiguse tõlgendamist, peatas menetluse ja esitas Euroopa Kohtule järgmise eelotsuseküsimuse:

"Kas EMÜ asutamislepingu artiklite 3 punkt c, 7, 52, 53 ja 56 ning direktiivi 73/148 ning asjakohaseid teise õiguse sätteid isikute vaba liikumise ja asutamisevabaduse kohta võib tõlgendada siseriikliku õigusega kooskõlas olevatena, mis lubavad siseriikliku õiguse rakendamist, mis ei tunnista isiku „ühenduse õigusi“ EMÜ liikmesriigi kodanikuna vaid seetõttu, et see isik omab samaaegselt mitte-liikmesriigi kodakondsust ja see riik oli tema tavaliseks elupaigaks, tema viimaseks elupaigaks või tema praeguseks elupaigaks?"

7. Täpsemad andmed asjaomaste õigusaktide, kohtuasjade faktiliste asjaolude, menetluse käigu ning poolte väidete ja argumentide kohta on esitatud suuliseks menetluseks

koostatud ettekandes ning edaspidi mainitakse või käsitletakse neid niivõrd, kui see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste selgitamiseks.

8. Siseriikliku kohtu poolt esitatud küsimusega soovitakse sisuliselt teada, kas ühenduseeeskirjad, mis puudutavad asutamisevabadust, välistavad selle, et liikmesriik saaks jätta teise liikmesriigi kodaniku, kellel on samal ajal mitte-liikmesriigi kodakondsus, ilma õigusest sellele vabadusele, põhjendades seda sellega, et vastuvõtva riigi seadus loeb teda mitte-liikmesriigi kodanikuks.

9. Sellele küsimusele vastates ei tohi unustada, et asutamislepingu artikkel 52 võimaldab asutamisevabaduse isikutele, kes on "liikmesriigi kodanikud".

10. Rahvusvahelise õiguse alusel on igal liikmesriigil õigus, pidades silmas ühenduse õigusnorme, sätestada tingimusi kodakondsuse omandamise ja kaotuse kohta. Kuid liikmesriigi õigusega pole lubatud piirata teise liikmesriigi kodakondsuse andmise toimet, fikseerides täiendava tingimuse selle kodakondsuse tunnistamiseks asutamislepingus sätestatud põhivabaduste rakendamise suhtes.

11. Järelikult pole asutamislepingu artiklit 52 lubatud tõlgendada selliselt, et kui liikmesriigi kodanik on samuti mitte-liikmesriigi kodanik, siis võib teine liikmesriik ühenduse kodaniku staatuse tunnistamise teha sõltuvaks mingist tingimusest, näiteks kõnealuse isiku tavalisest elukohast esimese liikmesriigi territooriumil.

12. Sellist järeldust toetab fakt, et nimetatud võimaluse lubamise tulemuseks oleks see, et terve isikute klass, kelle suhtes rakendati ühenduse asutamisevabaduse eeskirju, võiks varieeruda ühest liikmesriigist teise.

13. Kooskõlas selle tõlgendusega sätestab direktiiv 73/148, et liikmesriigid peavad andma isikutele, kellele on artiklis 1 viidatud, õiguse siseneda nende territooriumile, esitades vaid kehtiva isikutunnistuse või passi (artikkel 3), ja peavad sellistele isikutele väljastama elukohatõendi või elamisloa, samuti neile, kes on mainitud artiklis 4, kui nad sealjuures esitavad dokumendi, millega nad nende territooriumile sisenesid (artikkel 6).

14. Seega, kui kõnealused isikud on esitanud ühe neist dokumentidest, mida on mainitud direktiivis 73/148, tuvastamaks nende staatust liikmesriigi kodanikuna, pole teistel liikmesriikidel õigust seda staatust küsimuse alla seadaalusel, et kõnealustel isikutel võib olla ka mitte-liikmesriigi kodakondsus, mis vastuvõtva liikmesriigi seadusandluse järgi domineerib liikmesriigi kodakondsuse üle.

15. Vastus esitatud küsimusele peab seetõttu olema selline, et ühenduse eeskirjad asutamisevabaduse kohta välistavad selle, et liikmesriik saaks jätta teise liikmesriigi kodaniku, kellel on samal ajal mitte-liikmesriigi kodakondsus, ilma õigusest sellele vabadusele, põhjendades seda sellega, et vastuvõtva riigi seadus loeb teda mitte-liikmesriigi kodanikuks.

Kohtukulud

16. Kohtule märkusi esitanud Hispaania valitsuse ja Itaalia valitsuse ning Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulud ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

vastuseks talle Tribunal Superior de Justicia de Cantabria 1. detsembri 1990.aasta otsusega esitatud küsimusele otsustab:

Ühenduse eeskirjad asutamisevabaduse kohta välistavad, et liikmesriik saaks jätta teise liikmesriigi kodaniku, kellel on samal ajal ka mitte-liikmesriigi kodakondsus, ilma õigusest sellele vabadusele, põhjendades seda sellega, et vastuvõtva riigi seadus loeb teda mitte-liikmesriigi kodanikuks.

Due	Schockweiler	Grevisse	Kapteyn
	Mancini	Kakouris	Moitinho de Almeida
Rodriguez Iglesias	Diez de Velasco	Zuleeg	Murray

Kuulutatud avalikul istungil Luxembourgis 7. juulil 1992.

Kohtusekretär

President

J.-G. Giraud

O. Due